

FAQ streekomroep

1. Wat is het vernieuwingsconvenant?

In het Vernieuwingsconvenant gemeenten-lokale omroepen 2015-2018 van 13 november 2015 hebben de VNG en de OLON/NLPO vastgesteld dat de veranderende maatschappelijke behoeften en de gedragswijzingen van de mediagebruiker gevolgen hebben voor de positie van de lokale omroepen in de samenleving. Gevolgen aan welke met aanpassing van de organisatorische, journalistieke en technische infrastructuur van de lokale omroep het hoofd moet worden geboden. Kerndoel is om een minimaal kwalitatief niveau vast te leggen waaraan een lokale omroep moet voldoen. Aanknopingspunt daarbij is het in de Mediawet ten behoeve van de gemeentelijke bekostigingsvraag opgenomen begrip “lokaal toereikend media-aanbod” (LTMA; zie ook hierna). De vorming van streekomroepen is voor de lokale omroepsector een middel om te komen tot dat LTMA.

2. Wat is de rol van de VNG?

De Vereniging Nederlandse Gemeenten heeft haar leden met ledenbrief van 12 juli 2016 en door middel van een congres op 1 september 2016 geïnformeerd over de inhoud van het convenant. Voorts heeft de VNG met brief van 9 mei 2019 aan de Tweede kamer aandacht gevraagd voor de precaire financiële situatie van de lokale omroepen in de aanloop naar de vorming van streekomroepen. De VNG voert met de NLPO campagne voor een vaste basisfinanciering.

3. Wat is een streekomroep?

Een streekomroep is een lokale omroep die een aanwijzing heeft voor twee of meer aan elkaar grenzende gemeenten; een streekomroep moet aan dezelfde eisen voldoen als een lokale omroep voor een gemeente en moet zich aan dezelfde mediawettelijke voorschriften houden. Voor de NLPO is een streekomroep een samenwerkingsverband van alle lokale omroepen binnen het gebied zoals vastgelegd op de door de NLPO vastgestelde kaart Streekomroepen van Nederland, of een stadsomroep indien de op die kaart vastgelegde streek bestaat uit een gemeente. Voor de besluitvorming van het Commissariaat voor de Media is een streekomroep elke omroep die een aanwijzing heeft voor twee of meer gemeenten.

4. Wat is LTMA?

De belangrijkste aanpassing van de organisatorische, journalistieke en technische infrastructuur is het vastleggen van een minimaal kwalitatief niveau waaraan een lokale omroep moet voldoen: het zogeheten lokaal toereikend media-aanbod (LTMA). Hierbij spelen 3 aspecten een rol: het productaanbod (content), de kwaliteit van de lokale omroep voor wat betreft de bedrijfsvoering/redactie/journalistiek en de exploitatie.

5. *Waarom streven naar schaalvergroting/streekomroep?
Samenwerken op landelijk én streekniveau moet leiden tot een verhoging van de kwaliteit en de maatschappelijke waarde en een verlaging van de productiekosten. De vorming van streekomroepen, het vergroten van het verzorgingsgebied, is voor de lokale omroepsector thans het leidende principe bij de vernieuwing. Het verzorgingsgebied van de omroep sluit dan beter aan bij de leefomgeving van de burger (natuurlijke habitat) en er kan meer geld vrij gemaakt worden voor het maken van lokale content.*

6. *Is er een minimum aantal inwoners om van een streekomroep te kunnen spreken?
Uitgaande van de 80 streken die zijn vastgelegd op de kaart Streekomroepen van Nederland zou het verzorgingsgebied van een gemiddelde streekomroep circa 220.000 inwoners tellen. In de praktijk zijn er evenwel grote verschillen. Zo heeft de streekomroep Amsterdam (streek 44) veel meer inwoners dan streekomroep Schouwen-Duiveland (streek 59). De omvang (aantal inwoners en/of oppervlakte) van de streekomroep is niet alleen bepaald door de financiële haalbaarheid, maar ook door de samenhang binnen het gekozen verzorgingsgebied. Het is balanceren tussen de leefomgeving van de burger, het LTMA en het beschikbare budget: elke streekomroep is maatwerk.*

7. *Waarom wordt de voorkeur gegeven aan een fusie boven samenwerking?
De ambitie is dat er op termijn één organisatie verantwoordelijk is voor het functioneren van de streekomroep. De verlaging van de productiekosten zal eerder bewerkstelligd worden bij een fusie dan bij samenwerking. Niettemin is een samenwerking in federatief verband een goed werkbaar alternatief om een streekomroep te zijn die de NLPO voorstaat.*

8. *Is een lokale omroep verplicht te fuseren tot een streekomroep?
Een lokale omroep is niet verplicht te fuseren tot een streekomroep. Een streekomroep is niets meer of minder dan een lokale omroep voor twee of meer gemeenten. Een lokale omroep, dus ook een streekomroep, ontstaat uit particulier initiatief. Het Commissariaat voor de Media houdt bij de aanwijzing van een lokale omroep in belangrijke mate rekening met het advies van de betrokken gemeenteraad. De door de NLPO vastgestelde streekindeling kan hierbij een rol spelen, met name als de raad een keuze moet maken uit twee of meer gegadigden.*

9. *Heeft een streekomroep ook een pbo?
Een streekomroep is mediawettelijk gezien een lokale omroep, dus ook verplicht een functionerend pbo in het leven te roepen die representatief is voor de gehele streek waarvoor die omroep is aangewezen.*

10. *Moeten de gemeenten waarvoor de streekomroep een aanwijzing heeft binnen dezelfde provincie liggen?
De natuurlijke habitat kan provinciegrensoverschrijdend zijn.*

11. Bestaat het gevaar dat de lokale omroep door de schaalvergroting haar lokale karakter verliest?
Het mediagebruik verplaatst zich steeds meer naar online en on-demand. Met de huidige stand van de techniek is het meer dan ooit mogelijk om het media-aanbod per gemeente binnen de streek te differentiëren/editioneren zodat de burger de content kan ontvangen die hij/zij wenst. Er zijn bijvoorbeeld streekomroepen die overdag een algemeen (radio)programma verzorgen voor de gehele streek en in de avond en het weekend per gemeente een afzonderlijk (radio)programma uitzenden
12. Kan een streekomroep samenwerken met een commercieel mediabedrijf?
Een streekomroep is een lokale omroep in de zin van de Mediawet. Samenwerken met een commercieel mediabedrijf is toegestaan binnen de grenzen van de Mediawet en de richtlijnen die het Commissariaat voor de Media daartoe heeft opgesteld.
13. Wat is de minimale begroting voor een streekomroep?
Uitgaande van de praktijk van reeds bestaande streekomroepen is er minimaal 800.000 euro nodig om te kunnen voldoen aan het LTMA. Hiervan zou de omroep zelf 40 procent moeten opbrengen. Dit is de voorlopige uitkomst van het begrotingsonderzoek waaraan de omroepen zelf, de VNG, individuele gemeenten, OCW en het Commissariaat hebben meegewerkt.
14. Is er een verdeelsleutel per gemeente voor de bekostiging van de streekomroep?
De gemeenten gezamenlijk zijn verantwoordelijk voor de bekostiging van hun streekomroep. Het aantal woonruimte-eenheden/huishoudens is bepalend voor verdeelsleutel. Het kunnen realiseren van het LTMA is, met inachtneming van het bepaalde daarover in de Mediawet, daarbij leidend.
15. Worden de vrijwilligers vervangen door betaalde krachten?
Het is geenszins de bedoeling dat betaalde krachten de plaats innemen van de vrijwilligers. Wel geven zij de organisatie een solide basis. Betaalde krachten verzorgen de continuïteit van de journalistiek, de coördinatie binnen en continuïteit van de organisatie en zijn faciliterend, in de zin van ondersteunen en opleiden van de vrijwilligers.
16. De streken zijn te groot, de vrijwilligers zijn niet bereid grote afstanden af te leggen.
De meeste content zal nog steeds lokaal gemaakt kunnen worden. Met de huidige techniek is het geen probleem deze op afstand te delen. Bovendien zijn lokale redacties waar nodig nog steeds mogelijk.
17. Hoe is de streekindeling van de NLPO tot stand gekomen?
De NLPO heeft bij gelegenheid van een zestal regiobijeenkomsten in maart 2016 aan de lokale omroepen een voorstel voor een voorlopige indeling van Nederland in 62 streken gepresenteerd. Desgevraagd hebben de lokale omroepen in de loop van de daarop volgende maanden hun licht over deze indeling laten schijnen. Vervolgens heeft de NLPO de door haar voorgestelde streekindeling en de van de lokale omroepen ontvangen wijzigingsvoorstellen bij brief van 22 juni 2016 voorgelegd aan de gemeenten met het verzoek om een zienswijze over de beide voorstellen.

Al tijdens de bovenbedoelde regiobijeenkomsten kondigde de NLPO aan dat zij haar indelingsvoorstel, de wijzigingsvoorstellen van de lokale omroepen en de zienswijzen van de gemeenten ter advisering zal voorleggen aan een zogeheten Change Board. Een commissie waarin de OLON, de VNG, het ministerie van OCW en de lokale omroepen zijn vertegenwoordigd. Met inachtneming van de reacties en zienswijzen van de lokale omroepen en de gemeenten heeft de Change Board de NLPO op 23 januari 2017 geadviseerd Nederland in te delen in 77 streken. Dit advies van de Change Board is op 31 januari 2017 voorgelegd aan de lokale omroepen en de gemeenten. Bij de vaststelling van de huidige kaart Streekomroepen van Nederland heeft de NLPO zoveel als mogelijk recht gedaan aan de adviezen, zienswijzen en reacties die zij vanaf de regiobijeenkomsten in maart 2016 van alle betrokkenen heeft ontvangen.

18. Dient de omvang van de streekomroep identiek te zijn aan de door de NLPO vastgestelde streek zoals deze is opgenomen op de kaart Streekomroepen van Nederland?
De door de NLPO vastgestelde streekindeling is een handvat voor de lokale omroepen om hun fusie- of samenwerkingspartners te zoeken en te vinden. De streekindeling is tevens een handvat voor de gemeenten om rekening mee te houden bij hun advisering aan het Commissariaat in het kader van de aanvraag van de lokale omroep voor de nieuwe aanwijzingsperiode. Het uitgangspunt bij de vorming van de streekomroep moet steeds zijn de bereidheid van de huidige lokale omroepen tot fusie of samenwerking, gelet op de natuurlijke habitat, de toekomstbestendigheid en de financiële gezondheid. Dit uitgangspunt kan ertoe leiden dat er een wijziging komt in de streekindeling. Deze wijziging mag evenwel niet tot gevolg hebben dat de streekomroepvorming geweld wordt aangedaan. En wel in die zin dat er een gemeente overblijft met een zodanige geïsoleerde ligging dat haar lokale omroep nimmer in een streekomroep kan opgaan.
19. Speelt de Change Board nog een rol nadat het advies over de streekindeling is uitgebracht aan de NLPO?
De Change Board is in het leven geroepen om de NLPO te adviseren over het NLPO-voorstel van de streekindeling lokale omroep. Met het uitbrengen van het advies op 23 januari 2017 heeft de Change Board de opdracht uitgevoerd.

(DO/17-02-2020)